

TALÁLT VERSEK

Caius Valerius Catullus

(Kr. e. 84 v. 87? – 54)

XIV.

Drágább, mint a szemem világa csak ne
volnál, Calvusom, én e küldeményért
gyűlölnék, ahogy Vatinius tud
gyűlölködni. Mi szó, mi tett a vétkem,
hogy vesztetre te ennyi gyatra költőt
küldesz? Ügyfeledet, ki így sok ádáz
verset varrt a nyakadba, verje átkom!
Sejtem, hogy neked ezt az új s kiváló
holmit Sulla, a litterátor adta,
s akkor semmi baj, akkor élvezem, hogy
fáradtságod egész hiába nem volt.
Borzadalmas e könyv, az istenekre!
s ezt küldted, csak azért, Catullusodnak,
hogy meghaljon, amint kezébe kapja,
Saturnalia ünnepén, e legszebb
ünnepen! De megállj, ravasz! ha virrad,
vásárolni futok, s a könyveseknek
polcáról csupa Caesiust, Aquinust,
Suffenust szedek össze, mind e mérget
elküldöm neked: ezt kapod, lakolj meg!
Addig is kifelé, sietve, honnan
csámpás lábatok elhozott idáig,
századunk nyavalyái, gyatra költők!

XXII.

Varus barátom, ismered jól Suffenust,
ki bájosan cseveg, s olyan nagyon művelt,
s ki verset is gyárt és a többi költőnél
termékenyebb: tizezret is, ha nem többet
végig leírt már, gondolom, s nem is holmi
ringy-rongy papírra, nem: királyi díszes szép
anyagra: új tekercek, új a rúd, pompás
piros zsinórja van, csiszolta horzskóvel,
mehúzta ólommal sorát. De olvasd csak,
s e művelt és finom Suffenus, úgy látod,
csak kecskepásztor, vagy kapás, ilyen szörnyen
megváltozott. Mi légyen ez? Ki csak nemrég
még ötletes világfi volt, vagy annál több,
bizony sületlenebb a sült parasztnál is,
ha versbefog, de mégse boldogabb máskor,
mint akkor, hogyha verset ír: be tetszelgőn,
be végtelen csodálja önmagát érte.
Hidd el, mi is csak így vagyunk: oly ember nincs,
ki egybe-másba nem lehetne Suffenus.
Saját hibáját senki sincs, ki nem hordja:
de biz batyunk hátsó felét sosem látjuk.

XXIX.

Ki tudja nézni ezt, ki tudja túrni is,
ha nem ripók, falánk s szerencsekergető?
Ma mind Mamurra bírja nagy Britannia
s Comata Galliának ősi kincseit.
S te szajha Romulus, te látva túród ezt?
Ripók vagy és falánk s szerencsekergető.
Az ott a pénzre büszke, dölyfösen feszít
s az összes ágyakon keresztül úgy libeg,
miként fehér galamb, miként Adonis. Ezt
te szajha Romulus, te látva túród is?
Ripók vagy és falánk s szerencsekergető.
Egyetlen imperátorom, csak az lökött
nyugatra, messzeföldi nagy szigetre, hogy
paráznaság-kitágította Mentulád
ezerszer annyit elzabáljon egymaga?
Mi más a beste léhaság, ha ez nem az?
Kevés, mit elzabált meg elszeretkezett?
Először apja kincseit dobálta szét,
következett a Pontus és Ibéria,
aranyhozó Tagus folyó lehet tanu.
Ma tőle fél a gall határ s Britannia.
Miért segítetek ily gonoszt? Kövér vagyont
benyelni tud csak. Ért egyébhez is talán?
Egyetlen imperátorunk, após s te vő,
miatta vertetek ti szerte kincseket?

L.

Tegnap, Licinius, pihenve, játszva,
táblácskámra soká, vidám örömmel
firkáltunk dalokat, mulatva, mint jött.
Játszi verseket ontva, váltogattuk
mértékük, poharazva válaszoltunk
egymásnak s vetekedve élcelődtünk.
Eltávoztam utána, szellemedtől
lángragyúlva, Licinius; s azóta
nem vidít fel az étel és szememre
nem száll édesen álom, én szegény, csak
hánykolódtam az ágyon, izgatottan
vártam, hogy legyen újra reggel, újra
lássalak, veled újra társalogjak.
S hogy félholtan az ágyra visszahulltak
lankadt tagjaim, ezt a verset írtam,
kedvesem, neked; és ha megtekinted,
kínládásomat is megismered majd.

Kérlek, büszke ne légy, szememvilága,
meg ne vessed a kérlelő barátot,
mert másképp Nemesis haragja sujthat.
Istennő s dühös: úgy vigyázz, ne sértsd meg.

LI.

Úgy tűnik nékem, hogy az istenekkel
egy s ha nem bűn mondani: náluk is több
az, aki szemben ül veled, egyre lát és
hallja a hangod,

hallja édes szép nevetésed: ettől
én szegény, elbágyadok: egyszer is ha
rádtekintek, Lesbia, nincs egy árva
hang sem a számon,

béna lesz nyelvem, puha tűz szalad le
testemen, belső zavaros zenétől
cseng fülem nyomban, s a szememre kettős
éjszaka száll le.

Renyheséged tönkretesz, ó Catullus:
renyheségedben vagy ilyen rajongó.
Renyheség tett tönkre királyokat s dús
városokat már.

Devecseri Gábor fordításai